

MORFOLOGIA- APROFUNDARE

Clasa a VIII-a

MORFOLOGIA este partea gramaticii care se ocupă de studiul părților de vorbire.

Acestea sunt:

- a) **Flexibile:** (își schimbă forma în comunicare) *substantiv, adjectiv, pronume, numeral, verb*
- b) **Neflexibile:** (nu își schimbă forma) *adverb, prepoziție, conjuncție, interjecție.*

1)Cuvintele: *masă, casă, dulap* sunt substantive.....și.....

Cuvintele *Olt, Alpi, Bistrița* sunt substantive.....

Cuvintele *roi, cârd, haită (de lupi), oștire* sunt substantive.....

Cuvintele *fluture, veveriță, elefant* sunt substantive.....

Cuvintele *mire-mireasă, rață-rățoi* sunt substantive.....

Cuvintele *câlți, ochelari, zori, Carpați* sunt substantive defective de....., iar cuvintele *unt, aur, matematică* sunt.....

Specific doar substantivului este..... care poate fi hotărât (-a, -l etc.) sau nehotărât (*un, o niște* etc.)

2)Cuvintele *atent, roșcat, îngâmfat* sunt adjective.....

Cuvintele *atenționat, înflorit, cumințit* sunt adjective.....

Cuvintele *nostru, acesta, nimănuui* etc., aflate lângă un substantiv pe care îl determină, devin adjective.....

Adjectivele au trei grade de comparație, acestea fiind:1).....2).....3).....

3)Pronumele este partea de vorbire flexibilă care ține locul unui substantiv.

Cuvintele *eu, pe el, nouă* sunt pronume.....cu formă....., iar cuvintele *mi-, m-, v-, le, o,* sunt pronumecu formă.....

Cuvintele *pe sine, se,* aflate în cazul acuzativ, sunt pronume....., iar *sieși, își, -și-* sunt pronume.....aflate în cazul.....

Cuvintele *dumneata, dumneavoastră* sunt pronume....., iar *Măria Sa, Întunecimea Voastră* etc.sunt pronume.....

Cuvintele *acesta, acela, același, celălalt* sunt.....care arată.....

Cuvintele, arătând posesia, *său, sa, meu, tale* sunt.....

Cuvintele *care, cine ce* pot fi atât pronume....., cât și pronume.....

Cuvintele *însumi, însuși, însuși* etc sunt pronume.....

Cuvintele *unul, cutare, toți, care, oricine, careva,* care nu precizează cine anume face o acțiune, sunt pronume.....

Cuvintele care exprimă o negație, o lipsă, *nimeni, nimic, niciunul,* sunt pronume.....

4)Cuvintele *douăzeci și doi, patru* sunt numerale....., pe când cuvintele *al treizecilea, a doua* sunt numerale.....

Îndoit, însutit sunt numerale....., *de două ori, de trei-patru ori* sunt numerale....., *câte doi* e numeral.....,iar *amândoi, tustrei* sunt numerale.....

5)Verbul are trei valori morfologice diferite: când arată o acțiune, se numește verb.....(*citește,scrie*); când, alături de numele predicativ formează un predicat nominal, arătând ce este, cine este sau cum este subiectul, verbul este.....(*este atent/ inginer/ vecinul meu*), iar când ajută la formarea unor moduri și timpuri compuse este verb.....(*aș fi mers, voi fi citit, să fi știut*)

6)Adverbul este partea de vorbire neflexibilă care arată circumstanța unei acțiuni. Acesta se împarte în trei categorii principale: adverb de.....(.....), de.....(.....) sau de.....(.....)

Pe lângă acestea, există adverbe care țin locul predicatului (*firește, desigur, probabil, posibil* etc), acestea numindu-se adverbe.....

Ca elemente de relație în frază, întâlnim cuvintele *când, unde, cum, cât,* care sunt adverbe....., iar cuvintele compuse *oriunde, oricum* etc.sunt adverbe.....

7)Prepoziția este partea de vorbire neflexibilă, fără funcție sintactică. Ea leagă un atribut sau un complement de cuvântul determinat. Prepozițiile *de, pe la, lângă, cu, despre* etc.apartțin cazului....., *grație, conform, contrar, datorită, mulțumită, potrivit, ai domnului, asemenea* cer cazul....., iar cele cu formă accentuată (*dedesubtul, asupra* etc.) cer cazul.....

8) Conjunția e tot fără funcție sintactică. Ea leagă două subiecte/ atribute/ complemente unul de celălalt sau două propoziții. Conjunția poate fi *coordonatoare* când leagă..... (exemple:.....) sau *subordonatoare* când leagă..... (exemple.....)

9)Interjecția imită sunete/ zgomote din natură (*onomatopee*): exemple:.....

Cuvintele *măi, bre, hei*, sunt interjecții de

Interjecțiile care țin locul predicatului se numesc interjecții.....exemple:.....

EXERCIȚIU: Precizează valorile morfologice ale cuvintelor din textul de mai jos:

*Dar smeritul cotoi, cu ochii în pământ,
Cu capu-ntre urechi, cu un aer de sfânt,
Începu a striga: "De ce fugi, domnul meu?
Nu cumva îți fac rău? Nu cumva te gonesc?
Binele șoricesc cât de mult îl doresc
Și cât îmi ești de scump, o știe Dumnezeu!*

(cotoi=pisoi)